

KOMO in lijn met CPR

Momenteel wordt gewerkt aan een Stelselherziening kwaliteitsborging. Eind dit jaar zal Minister Blok een wetsvoorstel indienen om het toezicht op de bouw in de toekomst op een andere wijze te organiseren. Wat betekent dit voor het huidige systeem van kwaliteitsverklaringen en beoordelingsrichtlijnen?

In *Roofs* juli 2015 legde Harry Nieman van het Instituut voor Bouwkwaliiteit uit wat de Stelselherziening kwaliteitsborging in zal houden. Een bouwplan hoeft niet meer vóór aanvang van de bouw te worden goedgekeurd, op de omgevingsaspecten na. In plaats daarvan wordt de kwaliteit van het gerealiseerde bouwwerk bij oplevering beoordeeld. Bouwers zullen worden verplicht een dossier op te stellen over het bouwwerk zoals het wordt opgeleverd ('as built'). Dit opleverdossier wordt beoordeeld door een 'kwaliteitsborger', een daartoe bevoegd bedrijf of instelling, die controleert of aan de wettelijke eisen (en eventueel aanvullende eisen van de opdrachtgever) is voldaan. De gemeente toetst enkel nog of het opleverdossier volledig is en door een bevoegd bedrijf is beoordeeld. De bouwer is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het eindproduct en het bouwwerk moet verzekeraar

zijn. Dit laatste houdt in dat de bouwer een informatieplicht heeft naar de opdrachtgever t.a.v. de verzekeraar van het opgeleverde bouwwerk.

In deze systematiek wordt zoveel mogelijk de expertise van de specialist ingebracht op het moment dat het nodig is, en worden aanpassingen (en onaangename verrassingen) gedurende het proces tot een minimum beperkt. De rechtspositie van de gebouweigenaar wordt verbeterd en de verantwoordelijkheden worden helderder.

De Nederlandse bouwwereld heeft de afgelopen decennia veel geïnvesteerd in een uitgebreid systeem van normen, uitvoeringsrichtlijnen, beoordelingsrichtlijnen en kwaliteitsverklaringen voor bouwmaterialen, bouwprocessen en dienst-

verlening. Om deze systematiek effectief in te zetten en op een juiste manier te implementeren in het nieuwe stelsel voor kwaliteitsborging, is het Platform Voorbereiding Stelselherziening opgericht, een tijdelijke organisatie die de ontwikkeling van een instrument voor kwaliteitsborging begeleidt maar uiteindelijk niet zal beheren. Het platform is een initiatief van zo'n 30-tal (branche)organisaties uit de bouw waaronder producenten, aannemers, borgers, het Verbond van Verzekeraars en de Vereniging Overleg van Certificatie-instellingen (zie ook www.stelselherziening.nu). Stichting KOMO is door het platform gevraagd in de toekomst het beheer van het nieuwe stelsel uit te voeren. *Roofs* interviewde Ton Jans van Stichting KOMO.

Ton Jans, Stichting KOMO.

KOMO-systematiek

Sinds juli 2013 is de Europese Construction Products Regulation (CPR) van kracht, inclusief wettelijke overgangperiode. Een consequentie daarvan is dat de essentiële kenmerken van een CE-plichtig bouwproduct alleen via CE-markering en de daarbij horende Prestatieverklaring (DoP) naar de markt gecommuniceerd mogen worden.

Als richtlijn voor deze bepaling wordt o.a. artikel 33 van de CPR gehanteerd. Artikel 33 luidt:

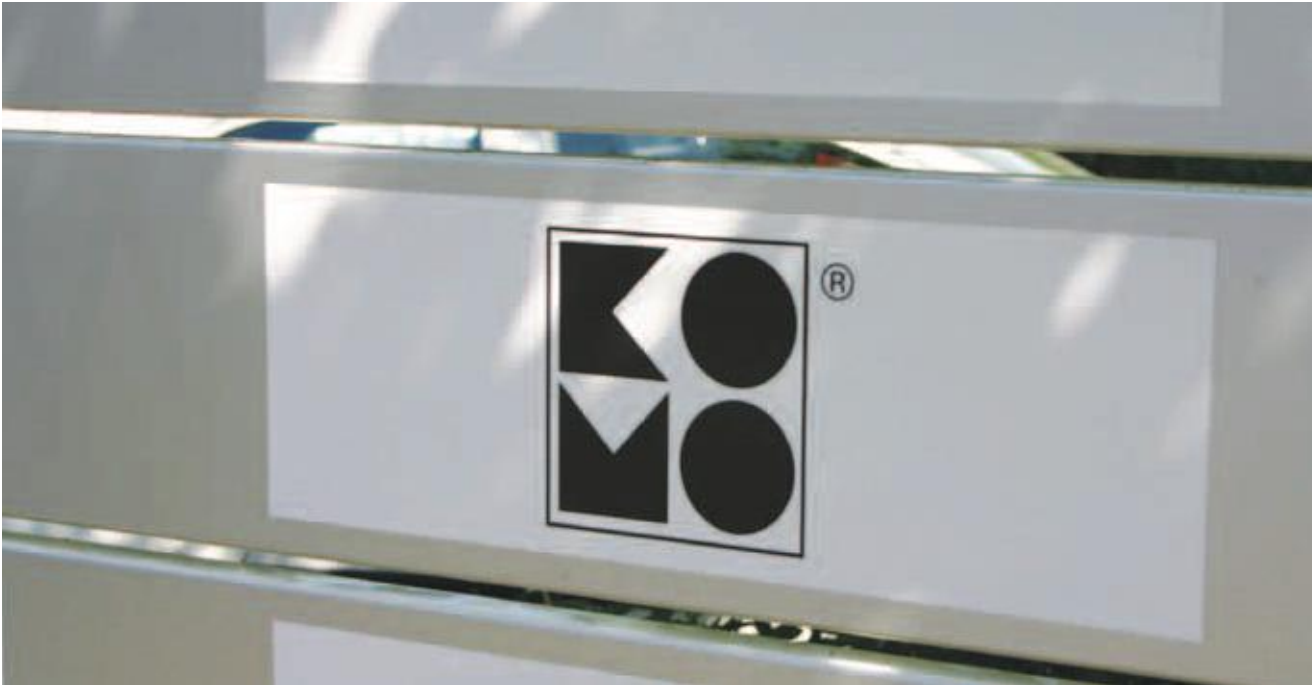
"De CE-markering moet het enige merkteken zijn dat aangeeft dat het bouwproduct overeenstemt met de aangegeven prestaties en dat het voldoet aan de toepasselijke eisen betreffende de uniale harmonisatiewetgeving. Andere markeringen kunnen echter worden gebruikt mits zij bijdragen aan het verbeteren van de consumentenbescherming en niet onder de bestaande uniale harmonisatiewetgeving vallen."

Jans: "Dit betekent enerzijds dat de producenten in het kader van de CPR verplicht worden om de essentiële kenmerken van hun product te declareren in een prestatieverklaring. Het private keurmerk KOMO is in overleg met BZK zodanig aangepast dat het in lijn is met dit uitgangspunt. Hiermee kunnen de bestaande 400 beoordelingsrichtlijnen en 6000 kwaliteitsverklaringen blijvend ingezet worden. Hiermee is KOMO in lijn gebracht met de CPR. De bouw heeft hier naar schatting zo'n 70 miljoen euro in geïnvesteerd. De systematiek bevat voor een belangrijk deel de know how van de markt en vormt een belangrijke hoeksteen in de Stelselherziening kwaliteitsborging "

"Recent is een KOMO instrument ontwikkeld ten behoeve van de stelselherziening in de bouw. Het KOMO Instrument Kwaliteitsborging, KIK. Daarbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de bestaande certificatiesystematiek. Hiermee kunnen bouwrisico's vooraf worden geïdentificeerd en beheersmaatregelen aangestuurd om het risico op problemen te minimaliseren. Inzet van gecertificeerde producten, processen en personen vormen de basis; een risicogestuurd toezichtplan, met bijbehorend vooraf vastgestelde controlemomenten voor de (externe) kwaliteitsborger een andere. Het instrument vormt zodoende mede een belangrijke basis voor het uiteindelijke opleveringsdossier. Het KIK zal enerzijds gaan voldoen aan de eisen van de overheid waarmee op basis hiervan een uitspraak kan worden gedaan over het de voldoen aan de wet, het Bouwbesluit. Anderzijds zal het ook gaan voldoen aan de eisen van verzekeraars zodat op basis van het KOMO Bouwrapport een verzekering kan worden afgesloten. Dit zal interessant zijn voor de bouwconsument maar ook voor de aannemer die hiermee zijn restrisico's minimaliseert."

BRL bouwplantoetsing

Hoe ziet dit model eruit? Jans: "Het kwaliteitsborgingsinstrument zal uit verschillende deelinstrumenten worden opgebouwd. De private kwaliteitsverklaringen en attesten zijn goed ingeburgerd in de bouw. De bestaande beoordelingsrichtlijnen voor bouwplantoetsing (BRL 5019 en 5006) vormen dan ook een belangrijke pijler. Recent zijn enkele pilots uitgevoerd om te bekijken of deze bestaande richtlijnen aansluiten bij de beoogde stelselherziening. De conclusie hiervan was dat deze BRL-en op zich inhoudelijk goed toepasbaar zijn maar een 'integratieslag' behoeven om goed passend te zijn voor een integraal project van planontwikkeling tot en met uitvoering. Als gevolg hiervan worden momenteel dan ook aanpassingen in deze BRL-en doorgevoerd. In de loop van dit jaar is deze operatie afgerond. Daarnaast wordt een nieuwe BRL 5029 ontwikkeld, op basis waarvan bouwbedrijven zich kunnen laten certificeren en daarmee kwalificeren als kwaliteitsborger binnen het nieuwe stelsel. Kwalificatie

van deskundigen, persoonscertificatie voor constructeurs, bouwrisico-analisten, bouwplantoetsers en toezichhouders zijn momenteel in ontwikkeling en zullen een onderdeel vormen van het instrument.”

Risicomodel als webapplicatie

“KOMO heeft een risicomodel voor de bouw ontwikkeld dat als webapplicatie beschikbaar zal komen,” vertelt Jans. “De deskundige geeft hiermee vooraf aan welke risico’s het bouwproject behelst en welke beheersmaatregelen nodig zijn. Denk daarbij aan de intensivering van toezicht op een bepaald aspect, maar ook aan de inzet van gecertificeerde materialen, bedrijven en verwerkers. De beoordelingsaspecten worden geclusterd volgens de structuur van het Bouwbesluit. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om aanvullende aspecten te beoordelen. Deze webapplicatie genereert tegelijk de basisinformatie voor het opleverdossier. Ook biedt de applicatie de mogelijkheid indien nodig de borgingsstrategie aan te passen aan ontwikkelingen in de realiteit. De webapplicatie zal regelmatig worden geactualiseerd op basis van de ervaringen uit de praktijk. Vanaf najaar 2015 zal een eerste versie beschikbaar komen.”

Verzekerbaarheid

Jans: “Een van de doelstellingen van de Stelselherziening is een betere bescherming van de bouwconsument. Bij de ontwikkeling van het KOMO Instrument Kwaliteitsborging is de input van het Verbond van Verzekeraars belangrijk. Immers van belang is dat ook de verzekeraar vertrouwen heeft in de risicobeheersing welke in het instrument is vormgegeven. Inmiddels heeft een eerste verzekeraar zijn vertrouwen uitgesproken in het KIK en een zogenaamde ‘first party’ verzekering ontwikkeld, waarmee een bouwwerk is verzekerd tegen onverhoopte (bij oplevering) verborgen gebreken. Dit betreft

niet alleen constructieve gebreken, maar ook bijvoorbeeld lekkages en gebreken in installaties. De verzekering heeft een looptijd van 10 jaar en is bij verkoop van het gebouw overdraagbaar.”

“De bouwondernemer heeft ook baat bij een dergelijke verzekering. De aansprakelijkheid voor bouwbedrijven neemt met de Stelselherziening immers toe, waarmee de risicoreservering van het bedrijf toe zal nemen. Deze risicoreservering is bij het afsluiten van deze verzekering niet nodig. Het loont bovendien om kwaliteit te leveren: de verzekeraar zal immers de hoogte van de verzekeringspremie af laten hangen van de schadehistorie van het bouwbedrijf.”

Opleverdossier

Na invoering van de Stelselherziening moet een bouwwerk worden opgeleverd met een opleverdossier. Hierin verklaart de kwaliteitsborger onder meer dat is gebouwd volgens het Bouwbesluit. Het KOMO risicomodel bevat alle relevante informatie over de risico’s en de beheersing daarvan. Naar onze mening kan KOMO na de Stelselherziening een belangrijke bijdrage leveren aan de beoogde private kwaliteitsborging, een duidelijke rol is hiermee weggelegd voor de KOMO systematiek.”

Momenteel zijn het Platform Voorbereiding Stelselherziening, het Instituut voor Bouwkwiteit en het Ministerie van VROM hierover in gesprek. Vanzelfsprekend zal *Roofs* u op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen. ●

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl